והק כל הנכנסין וכו' היכא אמרינן דבעי פותחת היינו למשרי רחוק אבל סמוך שרי בלא פותחת ש"מ דר' יוסי תרתי אמר לקולא ומדרבי יוסי נשמע לרבי יהודה דבעי תרתי לחומרא דמדנקט בדבריו כל הנכנסין מ"כ שמעי' לרבי יהודה דבעי תרתי דאל"כ לישנא דכל קשה ומאי אמרת המי כל דקאמר לטפויי כל הקרפיפות דבעינן שיש להן פותחת הא ר' יוסי תרתי לקולא אמר מ"כ הו"ל למיתני אש. כך פירש רבינו שמשון מקולי:

והאמרת רישא אין מבקעין בלל. קסבר הש"ס דטעמא דמתני' משום דלע"פ דהוו מוכיס להסקה אין מבקעין מטעם מלאכה וטרחא יתירא והיינו זו ואין צריך לומר זו[א] דאפי' עומדים להסק מערב יו"ט אסורין כל שכן קורה שנשברה ביו"ט עצמו והיינו הא דמותבי' והאמרת אין מבקעין וכו' כן פירש רש"י: **אבל** קרדום וקופיץ מדהאי גיסא שרי האי גיסא נמי שרי. ופירשו התוספות דאין אנו בקופין בקרדום היאך הן נעשין ולכך יש לנו לאסור לנקב עצים רק ביד: **ונפחת** נוטל ממקום הפחת.

פרש"י נפחת מאליו וא"ת אמאי נוטל ממקום הפחת הא הוה מוקצה בין השמשות דאסור לפתחו ביו"ט מדרבנן ומגו דאתקצאי בין השמשות אתקצאי לגולי יומא ופירש בקונטרס דכיון דאינו אסור (ג) אלא מדרבנן לפחות כדמוקים ליה בגמרא בחורה דלבני השתא דנפחת שרי למיכל מיניה דבמוקצה דרבנן לא אמרינן מגו דאתקצאי בין השמשות וכו' והכי אמר גבי טבל בשלהי פרקין שהוא מוכן אלא שבת הואיל ואסה עבר ותקנו מתוקן דלא הוי מוקצה אלא מדרבנן ולא אמר מגו דאתקצאי וכו' ולא נהירא דאמר גבי שבת (דף מג.) גבי סל לפני האפרוחים מגו דאתקצאי אע"ג דאין שם מוקצה אלא מדרבנן וכן גבי גלגל מוכני שיש עליה מעות (ד) ואומר הר"ר משה דלא אמרו אלא כשהמוקצה אינו משתלם מן העולם כגון מעות שע"ג הכר שאף על פי שנטלם עדיין הן בעולם אבל בטבל מיד שתקנו הטבל משתלם המוקצה מכל וכל וא"ת והא אמרינן בחולין (דף יד. ושם) השוחט בשבת אסור באכילה ליומא ונסבין חבריא למימר ר' יהודה היא דמגו דאתקצאי בין השמשות שהיתה היא אסורה ואע"ג דעכשיו כשנשחטה נשתלם המוקצה מן העולם וי"ל כיון דבין השמשות היתה מוקצה מממת חסרון מלאכה דאורייתא אמרינן מגו אע"פ שהמוקצה נשתלם מן העולם ומ"מ קשה דהכא הפחת הוי בעולם דומיא דמוכני שיש עליה מעות דהוי המוקצה בעולם אף על פי שאין כאן שהוא במקום אחר ה"נ גבי הפחת הכי איתא לכנ"ל דאתיא אלי שמעתא דרבי שמעון דלית ליה מוקצה וא"ת מאי קאמר לעיל בדיש מכילתין (דף ג:) גבי יום טוב שתם לן תנא כרבי יהודה והא הכא שתם לן תנא כרבי שמעון ויש לומר דאין זה שתמא דשתמא הוי אש היה יכול לומר דברי רבי שמעון ולא קאמר אש כן הוה שתם לן תנא כוותיה אבל הכא לא היה יכול לומר דברי רבי שמעון דהא קבירא ליה אף פותחת לכתחילה לא יפחות ולא מצי למימר דברי רבי שמעון (ה) דהא קבירא ליה אף פותחת לכתחילה אבל לעיל ניחא דקאמר גבי יו"ט שתם לן תנא כרבי יהודה דלא מיירי אלא במוקצה וא"כ היה יכול למימר דברי רבי יהודה ומדלא קאמר א"כ שתם לן תנא כוותיה: **אמר** ר' זירא ביו"ט אמרו. פי' דהמירו מוקצה משום אוכל נפש אבל לא בשבת מכאן יש ראייה לריצב"א שפירש לעיל (ו) דטלטול מוקצה המירו ביו"ט משום אוכל נפש:

והאמרת רישא אין מבקעין כלל. (ו) סבירה דטעמא דמתני' לאו משום מוקצה תנא בריש אין מבקעין עצים אלא משום מלאכה וטרחא והכי קאמר אין מבקעין עצים לא מן הקורות הנשברים מערב י"ט ועומדין להסק ולא מן הקורה כו' וזו ואין צריך לומר זו תנאי והיינו דמותבי' והאמרת רישא אין מבקעין כלל והדר תני דבקופין שרי: **חסורי מחסרא כו'.** וטעמא דרישא משום מוקצה: **סואר של קורות.** המושכבות לאחר של בנין: **ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט.** ואע"ג דהשתא להסקה קיימא בין השמשות לאו לכי קיימא: **תניא נמי הכי.** כשמואל דטעמא דמתניתין משום מוקצה: **לא שנו אלא בנקבות שלו.** בראש הרחב שקוצלין בו הצר לרחבו דדמי למלאכת אומן: **אבל בזכרות שלו.** בראש הקצר שמבקעין בו עצים מותר: **פשיטא אלא בקופין תנן.** וקופין כולה זכרות היא: **ואיכא דמתני לה.** להא דרב חיננא אסיפא דמתניתין ובאתריה דהא דמתני לה להא דרב חיננא אסיפא היו עושין לקופין זכרות ונקבות כמו שעשוי כלי אומן שקוצין בילגוא"ש: **פשיטא ולא בקרדום תנן.** משום דכולו נקבות וממילא שמעינן דכי שרו קופין משום זכרות הוא דשריוה: **מהו דתימא ה"מ.** לאסר קרדום לחודיה דכולה נקבות ואינו עשוי לנקב אלא לכלי אומן אבל מי שיש לו שני ראשין אחד זכרות כקופין ואחד נקבות כקרדום אימא דמותרא מלתא לנקב הוא וכי היכי דהאי גיסא שרי האי גיסא נמי שרי קמ"ל: **מתני' ונפחת.** מאליו: **נוטל ממקום הפחת.** ולא אמרי' מוקצין מחמת איסור הן דאין יכול לפתחו ביו"ט ואסה דעתו מייאיהו דכיון דלא הוה פחיתתו איסורא דאוריתא דמוקמינן לה בחורה לבני לאו מוקצה היינהו דלמר גבי טבל בשלהי פרקין (דף לד:) שהוא מוכן אבל שבת אסה עבר ותקנו מתוקן: **אף פותח לכתחלה.** דלמפרס טעמא בגמרא: **גמ' בחורה דליבני.** סדור של אבנים בלא טיט: **דאייסור מבנינא.** שנשתיירו לו לאחר שגמר בנינו: **שרי לטלטוליהו.** דמעתה לאו לבנין קיימי אלא למזגא עלייהו ומורת כלי עליהן: **ברגינהו.** סדרן זו על זו גלי דעתיה שמקצן לבנין ואסור לטלטוליהו ומתני' נמי נתסר מדרבנן שהרי מטלטלן: **א"ר זירא ביו"ט.** המיר ר"מ כיון דמדרבנן הוא דאסור ומשום שמחת יו"ט שרי שהרי מותר בו אוכל נפש אבל לא לשבת משום טלטול כרב נחמן: **תומסות.** פרמדורי"ש: **תומסות שבקרקע.** כגון לתות פתחי בורות ומערה הסגורים בקשרי חבלים: **מפיר.** את הקשר דהא לאו קשר של קיימא הוא שהרי להתיר תמיד הוא עשוי: **אבל לא מפקיע.** החבל לסתור עצותו וגדילתו: **ולא חוסך.** דהא סתירה היא ויש סתירה בבנין של קרקע: **ושל לנים.** כגון תיבה הנעולה ע"י קשר חבל מתיר ומפקיע וחוסך דאין סתירה בכלים: **מיתיבי חומסות שבקרקע בו' ביו"ט מתיר ומפקיע וחוסך.** אלמא חומסות הקשורים אין בהן משום סתירה מדאורייתא ובשבת מדרבנן הוא דאסור: הוא

ב) א מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הלכה יב סמג לאוין עט טוש"ע א"ח סי' תקא סעיף ח:

כא ב ג מיי' שם פ"ד הל' י' סמג שם טוש"ע שם:

כב ד מיי' פ"ב מהל' יו"ט הל' ט טוש"ע א"ח סי' תקיח סעיף ט:

כג ה מיי' פכ"ו מהל' שבת הל' ב טוש"ע א"ח סי' שמח סעיף ח:

כד ו טוש"ע א"ח סי' שיד סעיף י:

כה ז טוש"ע שם סעיף ז [וסי' תקיט סעיף ג]:

כו ח טוש"ע שם סי' תקיט סעיף ג:

רבינו חננאל

וסיפא קתני אלא בקופיץ מבקעין, קשיא רישא אסיפא. ותרצה שמואל אין מבקעין מן הקורות ולא מן הקורה שנשברה ביו"ט, אבל מן הקורה שנשברה מערב יו"ט מבקעין, וכשהן מבקעין אין מבקעין לא בקרדום ולא במגל ולא בקופיץ. **תניא** נמי הכי אין מבקעין מן הסוור של קורות ולא מן הקורה שנשברה ביום טוב לפי שאינן מן המוכן. ולא בקרדום. והני מילי בנקבות שלו, והוא הפנימי הרחב, אבל בזכרות שלו היוצא מן אחוריו, מותר. נמצא זה הקרדום הצד הרחב אסור והצד הצר מותר, ופשוטה היא. [**מתני'**] בית שהוא מלא פירות ונפחת נוטל ממקום הפחת. ר"מ אומר **אף פותח בתחילה** ונוטל. אקשינן לר' מאיר אף פותח בתחילה ונוטל, והא קא סתר אוהלא. ופרקינן באוורא דליבני. פי' לבנים סדורים אחד ע"ג חבירו ואינן בניין. ואקשינן והאמר רב נחמן הני ליבני דאייתור מבנינא שרי לטלטוליהו בשבתא הואיל וחזיין למיזגא עלייהו שרגינהו ודאי אקצינהו. ופריק ר' זירא תונא ביום [טוב] אמרו ולא בשבת, כלומר לא אמר רב נחמן שרגינהו אקצינהו אלא בשבת, ור' מאיר לא שרי ואמר פותח, כלומר נוטל אילו הלבנים דשרגינהו אלא ביו"ט. **תניא** נמי הכי ר"מ אומר פותח לכתחילה ונוטל ביו"ט אמרו אבל לא בשבת. **אמר שמואל חומסות שבקרקע מתיר** כגון (חרוזים) [הדות] וחביות טמונות בקרקע וכיוצא בהן, ופיהן חתומין וצרורין, מתיר אותן הקשרים שבהן החומסות קשורין וחתומין, אבל לא מפקיע החומסות עצמן ולא חותך, אחד שבת ואחד יו"ט, ו) [מיתיבי חומסות שבקרקע בשבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך, ביום טוב מתיר ומפקיע וחותך]. קתני מיהא חומסות שבקרקע ביו"ט מתיר וחותך, קשיא לשמואל דאמר חומסות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך אחד שבת ואחד יו"ט. ופריק שמואל הא ברייתא דקתני ביום טוב מפקיע וחותך לר' מאיר היא, דאמר אף פותח לכתחילה ונוטל, ומשוי הפקעת חומסות שבקרקע כמו פתיחת הבית, כשם שמתיר בבית כך מתיר בחומסות להפקיעם ביו"ט, ואנא דאמרי כרבנן דאסרי פתיחת הבית. ואמרינן ומי פליגי רבנן עליה, דר' מאיר, בחומסות שבקרקע [והתניא מודים חכמים לר' מאיר בחומסות שבקרקע] שבשבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך, ביו"ט מתיר ומפקיע וחותך.

ו) חסר כאן ול"ל מיתיבי חומסות שבקרקע מתיר בשבת מתיר וכו' ביו"ט מתיר ומפקיע וחותך קתני מיהא וכו'.

הגהות הב"ח

(**א**) גמ' אין מבקעין עצים לא מן הסואר של קורות: (**ב**) תוס' ד"ה ונפחת וכו' שאינו אסור לפחות אלא מדרבנן כדמוקי:

לעזי רש"י

בידגוא"ש [בישאגו"ד]. כלי של נגרים שחותך משני צדדיו. פרמדורי"ש [פירמידורי"ש]. סגירות.

מוסף רש"י

אבל בזכרות שלו מותר. הוא"ל ואין דרך חול לנקב בו (האורח ח"א ס' שח). **ונפחת.** מאליו לאפילו ביו"ט עצמו, **נוטל** ממקום הפחת. ולא מיתסר משום מוקצה וסתמא כר"ש (ערובין לד:). **אף פותח לכתחילה.** כדמוקי לה בחורה לדיבנא, דלאו אסירא אהל הוא (שם). **דאייתור מבנינא.** שהשלים בנינו ומיתותר ומשתמש לא קיימא לבנין אלא לשב עליהם ותורת כלי עליהם (שבת קכד:). **שרגינהו.** לי סדרן זו על זו ולאי אקצינהו לצורך בנין אחר (שם). **שבכלים מתיר ומפקיע וחותך.** דאין אסירה אסורה אלא בממופר אבל הכא מקלקל הוא ואסי (ערובין לה:).

מוסף תוספות

א. והכי קאמר אין מבקעין עצים ביום טוב כלל מן הקורה המוכנת להסיק ואין צריך לומר מן הקורה שנשברה ביום טוב שהיא אסורה משום נולד. שיטה.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

הוא דאמר כי האי תנא. שמואל דאמר לעיל דאפי' ביו"ט אינו מפקיע דאמר כי האי תנא דאמר נמי בחומרות שבקרקע דאפילו ביו"ט אין מפקיע: **סלקא לך רישא.** דמלתא דשמואל בחומרות שבקרקע דמסייע ליה האי תנא: **סיפא קשיא.** דאמר שמואל ושל כלים אפילו בשבת מתיר ומפקיע וחותך והאי תנא תני ושל כלים בשבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך: **הא מני רבי נחמיה היא.** כלומר לעולם מותר להפקיע ולחתוך דאין בהם משום סתירה ולהאי תנא גופיה אם יכול להפקיע ולנתק בידו שרי והא דקאמר משום טלטול סכין קאמר ורבי נחמיה היא דאמר בערובין (דף לה.) אפי' תרוד ואפילו טלית אין ניטלין אלא לצורך תשמיש שהן מיוחדין לו וסכין לאוכלין הוא דמיוחד ולא לאומנות והא לא סבירא ליה לשמואל כוותיה: **אי הכי.** דרבי נחמיה היא: **שבות שבת.** דטלטול שבות הוא ולא החמיר בטלטול יום טוב כבשל שבת: **מפיקין בכלים.** דבני טלטול נמי[ז] הינהו ומטלטלין נמי להסיקן: **אין מפיקין בשברי כלים.** שנשברו בי"ט דהשתא לא חזו לטלטול ואי משום דחזו להסקה אתמול לא הכי קתני: **מפיקין בין בכלים בין.** דלית להו מוקצה: **אין מפיקין לא בכלים.** דאין ניטלין אלא לצורך תשמישן וכ"ש בשברי כלים דוולד הוא. והא רבי נחמיה היא ומצינתא ר"ש וקמייתא רבי יהודה וש"מ ביו"ט קאי ר"ר נחמיה דהא הסקה ביו"ט קאי: **תרי תנאי.** חד אמר שני ליה שבות שבת משבות י"ט וחד אמר לא שני ליה: **מתני' אין פוחתין את הנר.** ליטול אחד מן הכיליס של יוצר ולתחוב לגרופו לתוכו לחקוק נר קרוייז"ל בלע"ז מפני שעושה כלי: **ואין עושין פחמין.** דאינהו נמי כלי הינהו לצורפי זהב ופתילה נמי כלי היא להדלקה שלריכה עשייה ותקון: **חוכן באוה.** בגמרא מפרש מאי שנא אור מסקין: **גמ' דפחיתת נר מנא הוא.** קודם שלרפו בכבשן: **משגמרה מלאכתן.** חקיקתם: **משלרפו.** משיחזקה ע"י לירוף האור בכבשן. מלרף בלשון חכמים ממזק ומקשה כלי חרס וכלי מתכות בדבר הממזקן בין (ביד) [במים] בין באור[ח]: **וממאי.** דס"ל לר"מ בנר כשאר כלי חרס בשלמא שאר כלי חרס גדולים הם ואם אינן לאויין למים ולין ולדבר לא מפני שממתן חזו מיהו לדבר יבש כגון פירות אבל נר קטן הוא וכי לא חזי למלתיה למאי חזי ומשני חזי לקבולי ביה פשיטי: **אילא דאמרי אמר רב יוסף.** מתני' דקתני פחיתת הנר מנא הוא ר"א בדבי לדוק היא דאמר לפני חקיקה לאו מנא הוא אבל חקיקה משוי ליה מנא: **אלפסין חרניות.** מפרש לקמן קערות של בני עיירות שאינן בני כרכים גדולים ואין מקפידין על כלים נאים ומשנפשטה הקערה של חרס אוכלין בה בשר ואין ממתינין עד שתתחקק ותלרף בכבשן: **טהורות באהל המת.** דלגבי אהל המת בעינן תוך לכלי חרס דכתיב וכל כלי פתוח (במדבר יט) משמע דיש לו פתח וכן לכל טומאת מגע: **וטמאות במשא הזב.** שהזב מטמא כלי חרס בהפקא לן בתורת כהניס[ט] ו) מוכל כלי חרס אשר יגע בו הזב וגו' (ויקרא טו) ודרשינן התם זה הסטו וכיון דמטמי ליה הסטו מאהבאי לא בעי תוך וקסבר ת"ק כלי הינהו הואיל ומשתמשין בהן כמות שהן הלכך מקבלין טומאה בדבר הראוי לטומאן: **ר"א אומר.** אין להם שום טומאה דלאו כלי הינהו: **נפי שנא גמרה מלאכתן.** חקיקתן הא נחקקו מטמאות. מדאפלוג באלפסין אלמא לר"א חקיקה משויא להו מנא: **דחזו לקבולי מידי.** משנחקקו ומיהו קודם חקיקה לא דסופן ליחקק: **לאויירין.** מחמי חמין ומרתלאות ואע"ג דלצורך י"ט הן עושין: **מי שרי.** להחם והלא גזרו על הרתיחה במסכת שבת (דף מ.[ט]) ואפילו הוחמו מבעוד יום וכל שכן להחם חמין לא הותר מעולם: **להזיע.** מכניס הפחמים לתוכו ובני אדם נכנסין ומזיעין. וקודם שגזרו על הזיעה נשנית משנה זו: דקמתקן

אין פוחתין את הנר. פירש רש"י[א] ליטול אחד מן הגולמים של יוצר ולתחוב לגרופו בתוכו ולחקוק נר שעושה כלי ותימה א"כ פשיטא דאסור דאפילו אין עושה כלי גמור מ"מ אסור להתחיל את הכלי[ב] ועי"ק מאי קא אמר עלה בגמרא[ג] מאימתי מקבלין טומאה משעה שנגמרה מלאכתן הואיל והוי כלי והא כיון דהוי קודם אפייתו בתנור[ד] אם כן הוי כלי אדמה וכלי אדמה אין מקבלין טומאה לכן נראה לפרש דאין פוחתין את הנר שכך רגילין לשוס באוירו קודם אפייתו קש או דבר אחר כדי לשמור האויר בשעת אפייה שלא יפלו הממזלות יחד ויסתום האויר ולאחר אפייתו קלת מסלקין אותו דבר שבתוכו ועל זה קאמר אין פוחתין את הנר כלומר שאין מסירין מה שבתוכו דהוי כמו גמר כלי וגמרה מלאכתו ולפי שרגילין לאחר שסלקו מה שבתוכו שמחזירין אותו לתנור כדי לצרפו היטב קאמר בגמרא מאן תנא דפחיתת נר מנא הוא וקאמר ר"מ היא דקאמר דמקבלין טומאה כשסלק מה שמשימין בתוכו אע"פ שלא החזירו אותו עדיין לתנור אלמא דפחיתת נר הייני גמר כלי ורבי יהושע קאמר משילרפו בכבשן דאינו כלי עד שיחזיר אותו לתנור כדי לצורפו אם כן לדידיה פחיתה הוא שריא:

אלפסין חרניות טהורות באהל המת. פי' רש"י קערות של עיירות ואינן מקפידין על כלים נאים ומיד כשנפשטו הכלי של חרס אוכלין בה ואין ממתינין עד שתתחקק ותצרף בתוך והן טהורין באהל המת שאין להם תוך ובעינן כלי פתוח וטמאות במשא הזב דהזב מטמא כלי חרס בהסטו כדנפקא לן[ט] מכלי חרס אשר יגע בו אינהו מגעו שהוא ככולו הוי אומר זה הסטו דלא בעינן תוך ותימה דהואיל דאין להם תוך היכי מטמא בהסטו הא אמרינן[מ] כל שאינו בא לכלל מגע אינו בא לכלל הסטו[ה] לכך פי' ר"ת ערניות יש להן תוך אלא שמכוסות למעלה ועומדות ליפתח ואותם של כפרים אין מקפידין ואוכלין בך עליהן וטהורות באהל המת דהא כלי למיד פתיל טהור באהל המת ומיהו טומאים בהסטו הואיל ועומדין ליפתח כדאמרינן[ו] גבי למיד פתיל שמא תסיטם ולשמא וקאמר נמי[פ] כלי למיד פתיל נגוע באהל המת ואינו נגוע במעת לעת שבנדה:

וקטמא

הוא דאמר כי האי תנא דתניא חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך אחד שבת ואחד יו"ט ושבכלי בשבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ביום טוב מתיר ומפקיע וחותך תרצת לך רישא אלא סיפא קשיא הא מני ר' נחמיה היא[ו] דאמר כל הכלים אין ניטלין אלא דרך תשמישן אי רבי נחמיה מאי איריא שבת אפילו יום טוב נמי וכי תימא שניא ליה לר' נחמיה בין שבות שבת לשבות יום טוב ומי שניא ליה והתני חדא[ז] מסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים ותניא אידך מסיקין בין בכלים בין בשברי כלים ותניא אידך אין מסיקין לא בכלים ולא בשברי כלים ומשני לא קשיא הא ר' יהודה הא ר"ש הא ר' נחמיה תרי תנאי ואליבא דר' נחמיה: **מתני' אין פוחתין את הנר מפני שהוא עושה כלי[ג] ואין עושין פחמין ביום טוב[ד] ואין חותכין את הפתילה ר' יהודה אומר חותכה באור: **גמ'** מאן תנא דפחיתת נר מנא הוא[ה] אמר רב יוסף ר' מאיר היא דתניא[ו] כלי חרס מאימתי מקבל טומאה משנגמרה מלאכתו דברי ר' מאיר ר' יהושע[ז] אומר[ח] משיצרפו בכבשן א"ל אביי ממאי דלמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא דחזו לקבולי ביה מידי אבל הכא למאי חזי לקבולי ביה פשיטי איכא דאמרי אמר רב יוסף ר' אליעזר בר' צדוק היא דתנן[ט] אלפסין חרניות טהורות באהל המת וטמאות במשא הזב לפי שלא נגמרה מלאכתן א"ל אביי דלמא עד כאן לא קאמר רבי אליעזר ברבי צדוק התם אלא דחזי לקבולי ביה מידי אבל הכא למאי חזי לקבולי ביה פשיטי תנו רבנן אין פוחתין את הנר ואין עושין אלפסין חרניות ביום טוב רבן שמעון בן גמליאל מתיר באלפסין חרניות מאי חרניות אמר רב יהודה ערניות מאי ערניות אמר אביי צעי חקלייתא ואין עושין פחמין פשיטא למאי חזי תני רבי חייא לא נצרכה אלא למוסרן לאוליירין לבו ביום ובו ביום מי שרי[י] כדאמר רבא להזיע וקודם גזרה הכא נמי להזיע וקודם גזרה: ואין חותכין את הפתילה לשנים מ"ש בסכין דלא**

דקמתקן

גמ' דפחיתת נר מנא הוא. פי' רש"י קערות של עיירות ואינן מקפידין על כלים נאים ומיד כשנפשטו הכלי של חרס אוכלין בה ואין ממתינין עד שתתחקק ותצרף בתוך והן טהורין באהל המת שאין להם תוך ובעינן כלי פתוח וטמאות במשא הזב, דהא אביי דאמר דלמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם אלא דחזי לקבולי ביה מידי אבל הכא למאי חזי לקבולי ביה פשיטי. **רב אשי מתני לה הכי אמר רב יוסף ר"א בר' צדוק [היא],** דתנן אלפסין חרניות טהורות באהל המת וטמאות במשא הזב, ר' אלעזר בר' צדוק אומר אף טהורות במשא הזב, לפי שלא נגמרה מלאכתן, פירוש אילו אלפסין חרניות סתומות הן, דתניא אין פוחתין הלפסין סתומים, רשב"ג מתיר. **גרסינן** בירושלמי תני לפסין סתומין שעשאן מעיר"ט לא יפחתם ביו"ט מפני שהוא כמכשיר [כלי] ביו"ט, ורשב"ג מתיר, תמן תנינן ועל אלפסין חרניות שהן טהורות כו', אתייה דיתידאה דהכא כסתמא דתמן, ודיתידאה דתמן כסתמא דהכא. **וקי"ל** כלי חרש סתום אינו מטמא באהל המת שנאמר וכל כלי פתוח, אבל מטמא במשא הזב כי כלי הוא אע"פ שאין פתוח, ור' אלעזר בר' צדוק אומר אינו כלי עד שיפתח, ופתיחתו היא גמר מלאכתו. **צעי** חקלייתא. פירוש קדירות של בעלי כפרים. **ירושלמי** ר' בא בשם רב יהודה בקנת סומכה בכותל בשביל שלא תסכסך. פירוש מלשון ליחכה נירו וסכסכה אבניו. תני אין מכבין את הבקנת בשביל לחוס עליה, ואם בשביל שלא תעשן הבית או הקדירה מותר, א"ר חנינה אפילו לאוליירין שצריכין א"ר נסא ויאות כן אגן לחוס עליה, ואם בשביל לשמור כאן לרפואה.

אלפסין חרניות. פירוש הגר מנא הוא ר"א בדבי לדוק היא דאמר לפני חקיקה לאו מנא הוא אבל חקיקה משוי ליה מנא: **אלפסין חרניות.** מפרש לקמן קערות של בני עיירות שאינן בני כרכים גדולים ואין מקפידין על כלים נאים ומשנפשטה הקערה של חרס אוכלין בה בשר ואין ממתינין עד שתתחקק ותצרף בכבשן: **טהורות באהל המת.** דלגבי אהל המת בעינן תוך לכלי חרס דכתיב וכל כלי פתוח (במדבר יט) משמע דיש לו פתח וכן לכל טומאת מגע: **וטמאות במשא הזב.** שהזב מטמא כלי חרס בהפקא לן בתורת כהניס[ט] ו) מוכל כלי חרס אשר יגע בו הזב וגו' (ויקרא טו) ודרשינן התם זה הסטו וכיון דמטמי ליה הסטו מאהבאי לא בעי תוך וקסבר ת"ק כלי הינהו הואיל ומשתמשין בהן כמות שהן הלכך מקבלין טומאה בדבר הראוי לטומאן: **ר"א אומר.** אין להם שום טומאה דלאו כלי הינהו: **נפי שנא גמרה מלאכתן.** חקיקתן הא נחקקו מטמאות. מדאפלוג באלפסין אלמא לר"א חקיקה משויא להו מנא: **דחזו לקבולי מידי.** משנחקקו ומיהו קודם חקיקה לא דסופן ליחקק: **לאוליירין.** מחמי חמין ומרתלאות ואע"ג דלצורך י"ט הן עושין: **מי שרי.** להחם והלא גזרו על הרתיחה במסכת שבת (דף מ.[ט]) ואפילו הוחמו מבעוד יום וכל שכן להחם חמין לא הותר מעולם: **להזיע.** מכניס הפחמים לתוכו ובני אדם נכנסין ומזיעין. וקודם שגזרו על הזיעה נשנית משנה זו:

דקמתקן

כז א מיי' פ"ב מהלכות יו"ט הלכה יב סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סי' תקא סעיף ו:

כח ב מיי' פ"ד מהלכות יו"ט הלכה ח סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקיד סעיף ז:

כט ג מיי' שם הל' ז סמג שם טוש"ע שם סי' תקב סעיף ג:

ל ד מיי' וסמג שם טוש"ע א"ח סי' תקיד סעיף ח:

לא ה מיי' פט"ו מהל' כלים הלכה ג:

רבינו חננאל (המשך)

הנר משוי ליה מנא, אמר רב יוסף ר' מאיר היא, דתנן כלי חרס מאימתי מקבל טומאה. ר' מאיר אומר משתיגמר מלאכתו, וכיון שפחת לו מקום לצוק בתוכו שמן, כבר נגמרה מלאכתו. ותכ"א עד שיצרפנו בכבשן. פירוש זה הנר אע"פ שהוא פתוח לקבל שמן, אין מוציקין בתוכו עד שיצרפנו בכבשן ויכשר להדליק בו. ודחה אביי להא דרב יוסף ואמר, דילמא עד כאן לא קאמר ר' מאיר התם משנגמרה מלאכתן הוי כלי ומקבל טומאה, אלא משום דאע"ג דלא חזי למיכל ביה ולאשתמושי בגויה עד שיצרפנו בכבשן, השתא מיהא חזי לאנוחי בגויה מידי. הכא האי נר קודם שיצרפנו בכבשן למאי חזי. ופרקינן הכא נמי כיון שעשה לו פתח חזי לקבולי ביה פשיטי. **רב אשי מתני לה הכי אמר רב יוסף ר"א בר' צדוק [היא],** דתנן אלפסין חרניות טהורות באהל המת וטמאות במשא הזב, ר' אלעזר בר' צדוק אומר אף טהורות במשא הזב, לפי שלא נגמרה מלאכתן, פירוש אילו אלפסין חירניות סתומות הן, דתניא אין פוחתין הלפסין סתומים, רשב"ג מתיר. **גרסינן** בירושלמי תני לפסין סתומין שעשאן מעיר"ט לא יפחתם ביו"ט מפני שהוא כמכשיר [כלי] ביו"ט, ורשב"ג מתיר, תמן תנינן ועל אלפסין חרניות שהן טהורות כו', אתייה דיתידאה דהכא כסתמא דתמן, ודיתידאה דתמן כסתמא דהכא. **וקי"ל** כלי חרש סתום אינו מטמא באהל המת שנאמר וכל כלי פתוח, אבל מטמא במשא הזב כי כלי הוא אע"פ שאין פתוח, ור' אלעזר בר' צדוק אומר אינו כלי עד שיפתח, ופתיחתו היא גמר מלאכתו. **צעי** חקלייתא. פירוש קדירות של בעלי כפרים. **ירושלמי** ר' בא בשם רב יהודה בקנת סומכה בכותל בשביל שלא תסכסך. פירוש מלשון ליחכה נירו וסכסכה אבניו. תני אין מכבין את הבקנת בשביל לחוס עליה, ואם בשביל שלא תעשן הבית או הקדירה מותר, א"ר חנינה אפילו לאוליירין שצריכין א"ר נסא ויאות כן אגן לחוס עליה, ואם בשביל לשמור כאן לרפואה.

גליון הש"ם

גמ' אר"י ר' מאיר היא. עיין ר"ש פ"ג מ"ד דכלים:

לעזי רש"י

קרוייז"ל [קרוישו"ל]. מנורה.

מוסף רש"י

מסיקין בכלים. ביו"ט שהרי לאוין לטלטול ויטלטלם ותנא לתוך האור (שבת קכד:). **ואין מסיקין בשברי כלים.** דהוו להו מוקצין ולא חזו לטלטול (שם) לו: בשברי כלים שנשברו בו ביום דהוו להו נולד (שם כח: קמג.). **להזיע.** נכנס לחוץ ממחמת חום בית המרחץ ולא נתן עליו מים, וקודם גזירה. עד שלא גזרו על הזיעה (ברכות כז:).

מוסף תוספות

א. פחיתת הנר ששוקע אצבעו בבריצים ועושין בהן בית קבול. רשב"ם. **ב.** ואמאי אמרינן בגמרא מאן תנא דפחיתת כלי משוי ליה מנא. תר"פ. **ג.** ר"מ היא, דתנן כלי חרס. רשב"ם. **ד.** אין זה כלי חרס. שם. **ה.** [ו]צמיד פתיל הוא דמקבל טומאה בהיסט משום שיש לכלי תוך אלא שהוא צמיד פתיל. רע"ב.

רבינו חננאל

ופרקינן הוא דאמר כי האי תנא דתניא חותמות שבקרקע מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך אחד שבת ואחד יו"ט. ושבכלי בשבת מתיר אבל לא מפקיע ולא חותך ביו"ט מתיר ומפקיע וחותך]. הא [סיפא] דלא כשמואל, דשמואל אמר חותמות שבכלים מתיר ומפקיע וחותך אחד יו"ט ואחד שבת. **ואוקמה** שמואל לר' נחמיה דאמר אפילו טלית ואפילו תרוד אינו ניטל בשבת אלא לצורך תשמישן, לפיכך אסור בשבת ליטול סכין להפקיע או לחתוך בה, ואליבא דהאי תנא דתני דשני ליה לר' נחמיה בין שבות דשבת לשבות דיו"ט, אבל [סיפא] [רישא] דהא מתניתא מסייע ליה לשמואל דקתני [**מתני'**] אין פוחתין את הנר מפני שעושה כלי. ואמרינן מאן תנא דפחיתת שבת ואחד יו"ט כשמואל.

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

וקטמא שרי. פרש"י לגבלו ולטוח בו דלאו בר גבול הוא ותימה דאמרינן בשבת (דף יח.) דאפילו בתחילה מיס על (ג) העפר בעלמא הוא חייב משום מגבל דקאמר התם אחד נותן את האפר ואחד נותן את המים האחרון חייב[א] וי"ל דהכא ר"ל קטמא שרי כלומר וקטמא שרי לסתום הסדקים של תנור שלא יוציא האור כמו שהוא יבש אבל בתחילת מיס עליו[ב] ועוד יש לומר דה"פ וקטמא שרי כגון שגבלו מערב יום טוב (ד) ושרי בלא (ה) [גיבול]:

מלמטה למעלה אסור. משום דהוי דרך בנין וכן הוי טעמא דכולן וא"ת היכי מסדרין שלחן שאין לו רגלים על גבי ספסלים שלו דמתחלה משימין הספסלים ואח"כ משימין עליהם את השלחן י"ל דהואיל ואין להם מחיצות שרי וכל הני מיירי דאית להו מחיצות לגדיים המגיעות לארץ[ג] ותימה דאמר בשבת (דף לו: ושם) מחזירין קדרה על גבי כירה והתם (דף לא:) קאמר מאן דאית ליה מחזירין דאפילו בשבת מחזירין וי"ל דכל הנך אינן אסורין אלא היכא שמתקן האהל והמחיצות אבל אם עשה האהל בלא מחיצות שרי והתם גבי כירה המחיצות היו עשויות מתחלה וכן פר"ח גבי ביעתא כגון שיש בילים מכאן ובילים מכאן וא' על גביהן והאור תחת אוירן ולא כפי' רש"י שפי' בילים שמסדרין על גבי אסכלא דכיון דליכא מחיצות לא הוי כעין בנין אלא נראי' כדפרים[ד] וגם פוריא לא מיירי כגון

דקמתקן מנא באור נמי קא מתקן מנא תני ר' חייא[א] חותכה באור בפי שתי גרות אמר רב נתן בר אבא אמר רב[ב] מוחטין את הפתילה ביום טוב מאי מוחטין אמר רב חנינא בר שלמיא[ג] (משמיה דרב) לעדויי חושכא תני בר קפרא[ג] ו' דברים נאמרו בפתילה ג' להחמיר וג' להקל להחמיר[ד] אין גודלין אותה לכתחלה ביו"ט ואין מהבהבין אותה באור ואין חותכין אותה לשנים להקל ממעבה ביד ושורה בשמן וחותכה באור בפי שתי גרות ואמר רב נתן בר אבא אמר רב עתידי בבל יורדי גיהנם הם כי הא דשבתאי בר מרינוס אקלע לבבל בעא מנייהו עסקא ולא יהבו ליה מזוני מיזן נמי לא זינוהו אמר הני מערב רב קא אתו דכתיב[ה] ונתן לך רחמים ורחמך[ו] [ז]כל המרחם על הבריות בידוע שהוא מזרעו של אברהם אבינו וכל מי שאינו מרחם על הבריות בידוע שאינו מזרעו של אברהם אבינו ואמר רב נתן בר אבא אמר רב כל המצפה על שלחן אחרים עולם חשך בעדו שנאמר[ח] נודד הוא ללחם איה ידע כי נכון בידו יום חשך רב חסדא אמר אף חייו אינן חיים ת"ר[ט] ג' חייהן אינם חיים ואלו הן המצפה לשלחן חבירו ומי שאשתו מושלת עליו ומי שיסורין מושלין בגופו ויש אומרים אף מי שאין לו אלא חלוק אחד ות"ק אפשר דמעיין במניה: **מתני'** [י]אין שוברין את החרם ואין חותכין הנייר לצלות בו מליח [יא]ואין גורפין תנור וכירים אבל מכבשין ואין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדרה [יב]ואין סומכין את הקדרה בבקעת וכן בדלת [יג]ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביום טוב ורבי אלעזר בר' שמעון מתיר: **גמ'** מ"ט משום דקא מתקן מנא ואין גורפין תנור וכירים תני רב חייא בר יוסף קמיה דרב נחמן [יד]ואם אי אפשר לאפות אלא אם כן גורפו מותר דביתהו דר' חייא נפל לה אריחא בתנורא ביומא טבא אמר לה ר' חייא [טו]חזי דאנא רפתא מעלייתא בעינא [טז]א"ל רבא לשמעיה טוי לי [יז] בר אווזא ואזדהר מחרוכא א"ל רבינא לרב אשי אמר לן רב אחא מהוצל דמר שרקין ליה תנורא ביומא טבא אמר ליה אנן [יח]ארקתא דפרת סמכינן [יט]והנ"מ [כ] הוא דציריה מאתמול אמר רבינא [כא]וקטמא שרי: ואין מקיפין שתי חביות: אמר רב נחמן [כב]אבנים של בית הכסא מותר לצדדן ביום טוב איתיביה [כג]רבה לרב נחמן אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדרה אמר ליה שאני התם משום דקא עביד אהלא א"ל רבה זוטא לרב אשי אלא מעתה בנה אצטבא ביו"ט דלא עביד אהלא הכי נמי דשרי א"ל התם בנין קבע אסרה תורה בנין עראי לא אסרה תורה וגזרו רבנן על בנין עראי משום בנין קבע והכא משום כבודו לא גזרו ביה רבנן [כד]אמר רב יהודה [כה]האי מדורתא מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור וכן

מכותל התנור: **רפתא מעלייתא בעינא.** כלומר גרפי התנור: **טוי לי אווזא.** אלה לי אווז בתנור. שתנוריהם היו קטנים ופיהן למעלה ומולה הללו לתוכו וסותם פיו והוא נצלה: **ואזדהר מחרוכא.** שלא יתמרך. כלומר גרוף את התנור שלא יהא בו בשוליו דבר גבוה כמו אריח או אבן שהוסק בתנור שנוגע בללי ושורפו: **דמר.** רב אשי: **שרקין ליה תנורא.** עבדי אדוני טחין סביבות כסוי פי התנור בטיט שלא יצא חומו כשהללי בתוכו שהרוח קשה לללי ותימה לן מלתא משום דגבול טיט תולדה לישה הוא: **ארקתא דפרת סמכינן.** על שפתו של פרת אנו נסמכים בדבר שאין אנו ליריסים לגבל טיט ששפת פרת טיט מגובל הוא: **והוא דייריה מאתמול.** עשה בו סימנו ונתקו לצד אחר: **וקטמא שרי.** לגבלו ולטוח בו דלאו בר גבול הוא: **אבנים של בית הכסא.** אבנים גדולות שמלדדין אותן להיות כמין מושב חלול ויושבין עליהם בשדות במקום המיוחד לבית הכסא: **דקא עביד אהלא.** שיש לו גג אבל הכא ליכא גג: **אצטבא.** כסא של בנין לבנים וטיט: **בנין עראי.** שאינו להתקיים: **והכא.** בבית הכסא משום כבוד הבריות לא גזור: **האי מדורתא.** היסק גדול שעושין לפני שרים כדרך בנין עושין לו כתלים מד' רוחות וסודרין עצים למעלה ודומה לאהל: **מלמטה למעלה.** לסדר העצים של כתלים תחלה לעשות עליהם הגג אסורין שדרך בנין הוא: **מלמעלה למטה.** להתחיל תחלה מן הגג ואח"כ יסדרו תחתיו עד הכתלים שרי: וכן

דקמתקן מנא. אחת היתה ועושה אותה שתים: **בפי שתי גרות.** נותן שני ראשיה בתוך שתי גרות אם ליך להדליקן כאחת ומדליק באמצע דלא מוכח דלתקוני מנא אלא להדלקה בעלמא: **נעדויי חושכא.** כשהיא נעשית בראשה פחם מעבירה: **נעדויי.** להסיר: **חושכא.** פחם המתשיך אורה: **נאחרו בפתילה.** ביו"ט: **ממעבה ביד.** תקון כלאחר יד הוא: **יורדי גיהנם הן.** שאינן מרחמים לעשות לדקה: **עסקא.** סחורה להשתכר למחצית שכר: **מזוני.** שאל מהם מזונות מיזן נמי לא זינוהו: **ונתן לך רחמים.** שתרחם על הבריות: **לאשר נשבע לאבותיך.** מי שיש לו רחמים מזרעו של אבות: **בעדו.** כנגדו כמו שכתב בעדו (חיוב ח). כלומר חשך פרוס לפניו הכל עליו כחשך: **נלון בידו.** מזומן אצלו: **מי שאין לו אלא חלוק אחד.** אין יכול לכבסו וכניס מלעבין אותו: **דמעיין במניה.** מפלה את כליו מן הכניס: **מתני' אין שוברין את החרם.** כשלולין דגים על האסכלא שקורין גרלאדיל"א בלע"ז חותכין קניס או קש שבלים או שובכין חרסים או חותכין נייר ושורין במים וסודרין הנייר על גב האסכלא מפני שהמתכת מתחמם ושורף את הדג: **מליח.** דג: **ואין גורפין תנור וכירים.** אם נפל לתוכו מן הטופל והטיח אין גורפין אותו דמתקן מנא הוא ואתיא כרבנן דאמרי מכשירי אוכל נפש אסירי: **מכבשין.** משכיבין את האפר והעפר שיהא חלק משפילו ומשווהו שלא יגע בפת שמדובקים בדפנותיו ויארפו. מכבשין פרימבר"א: **מקיפין.** מקרבין זו אצל זו כמו [ט] אין מקיפין בריאה (חולין דף כ.) וכמו לתרוס שלא מן המוקף (נעזיר דף ל:) היינו סמוך וכמו מקפת וקולא לה אם (גלה דף עא:): **נשפוך עליהם קדרה.** והאור בין שתי החביות: **נשפוך.** להוציא. כל הוצאת קדרה על האור קרי שפיתה כשאין לו כלי ברזל שקורין טרפיי"ד או שאין לו כירה של חרס חלולה. ואסר לה משום דדמי לבנין ומדרבנן משום דמתחזי כאהלא: **ואין סומכין קדרה בבקעת.** קסבר לא נתנו עצים אלא להסקה לפיכך מוקצין הן [יא] אצל כל תשמיש: **וכן בדלת.** השתא משמע וכן אין סומכין קדרה בדלת ובגמרא[יב] פריך עלה: **ואין מנהיגין את הבהמה במקל.** ברשות הרבים. השתא קס"ד משום דאין משתמשין בעצים שלא נעשו כלי מערב יום טוב דלא נתנו אלא להסקה: **גמ' ואם אי אפשר לו כו' מותר.** כר"י: **אריחא.** חלי לבינה ונתקן

גמ' מ"ט משום דקא מתקן מנא ואין גורפין תנור וכירים תני רב חייא בר יוסף קמיה דרב נחמן ואם אי אפשר לאפות אלא אם כן גורפו מותר דביתהו דר' חייא נפל לה אריחא בתנורא ביומא טבא אמר לה ר' חייא חזי דאנא רפתא מעלייתא בעינא א"ל רבא לשמעיה טוי לי בר אווזא ואזדהר מחרוכא א"ל רבינא לרב אשי אמר לן רב אחא מהוצל דמר שרקין ליה תנורא ביומא טבא אמר ליה אנן ארקתא דפרת סמכינן והנ"מ הוא דציריה מאתמול אמר רבינא וקטמא שרי: ואין מקיפין שתי חביות: אמר רב נחמן אבנים של בית הכסא מותר לצדדן ביום טוב איתיביה רבה לרב נחמן אין מקיפין שתי חביות לשפות עליהן את הקדרה אמר ליה שאני התם משום דקא עביד אהלא א"ל רבה זוטא לרב אשי אלא מעתה בנה אצטבא ביו"ט דלא עביד אהלא הכי נמי דשרי א"ל התם בנין קבע אסרה תורה בנין עראי לא אסרה תורה וגזרו רבנן על בנין עראי משום בנין קבע והכא משום כבודו לא גזרו ביה רבנן אמר רב יהודה האי מדורתא מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור וכן

לב א מיי' פ"ד מהל' יו"ט הל' ז טוש"ע א"ח סי' תקיד סעיף ח:
לג ב מיי' שם הלכה ג טוש"ע שם סעיף י:
לד ג ד מיי' שם הל' ז טוש"ע שם סעיף ט:
ה [מיי' פי"ט מהל' איסורי ביאה הל' ח וס"י מהל' מתנות עניים הל' ב]:
לה ו מיי' פ"ד מהל' יו"ט הלכה ח ופכ"ג מהלכות שבת הל' ו סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקה סעיף ה [וסי' שם סעי' יג]:
לו ז מיי' פ"ג מהלכות יו"ט הל' י טוש"ע א"ח סי' תקז סעיף ד:
לז ח מיי' שם פ"ל הלכה יא טוש"ע א"ח סי' תקב סעיף ג:
לח ט מיי' שם פ"ה הלכה ג סמג שם טוש"ע א"ח סי' תקכ סעיף ד:
לט י מיי' שם פ"ג הלכה י טוש"ע א"ח סי' תקז סעיף ד:
מ כ ל מ מיי' שם טוש"ע שם סעיף ז:
מא נ מיי' פ"ד שם הלכה יג [ש"ע א"ח סי' שיב סעי' י טור שם סי' שטו]:
מב ס מיי' שם הל' יד סמג שם טוש"ע א"ח סי' תקב סעיף ח:

תורה אור השלם

1. וְלֹא יִדְבַּק בְּיָדְךָ מְאוּמָה מִן הַחֵרֶם לְמַעַן יָשׁוּב יְיָ מֵחֲרוֹן אַפּוֹ וְנָתַן לְךָ רַחֲמִים וְרִחַמְךָ וְהִרְבֶּךָ כַּאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לַאֲבֹתֶיךָ: דברים יג יח
2. נֹדֵד הוּא לַלֶּחֶם אַיֵּה יָדַע כִּי נָכוֹן בְּיָדוֹ יוֹם חֹשֶׁךְ: איוב טו כג

רבינו חננאל

ואין חותכין הפתילה לשנים ביו"ט כר'. וארוקימנה חותכה באור בפי שתי גרות. ופי' כגון שהיתה פתילה ארוכה מכניס קצה הפתילה בפי הנר, וקצתה האחרת בפי נר אחרת ומדליקה באמצע ומנתקת, ונמצאו שתי גרות דולקין. מדהטין הפתילה ביו"ט [מאי מהטין] עדוי חשכה. פירוש המתעבה בקצה הפתילה כמין גחלת ומתעבה האורה, מותר לחותכה. **תני בר קפרא בפתילה ג' דברים להחמיר.** אין גודלין אותה לכתחילה ביו"ט, ואין מהבהבין אותה באור. ואין חותכין אותה בשנים. וג' דברים להקל ממעבה ביד, ושורה בשמן, וחותכה באור בפי שתי גרות. אמר רב **עשירי בבל יורדין לגיהנם.** כי הא דשבתאי איקלע לבבל כו'. ואמר נמי כל המצפה לשלחן חבירו עולם חשך בעדו, שנאמר נודד הוא ללחם איה הוא. ת"ר ג' (דברים) שחייהן אינם חיים. המצפה לשלחן חבירו, ומי שאשתו מושלת עליו, ומי (שאיסורין) [שיסורין] בגופו, ופשוטין הן. אין שוברין חרס ואין חותכין נייר לצלות בו מליח ביו"ט, משום דמתקן מנא. ואין גורפין תנור וכירים, ואם אי אפשר לו לאפות אא"כ גורפו מותר. שרקין ליה תנורא. פירוש טחין פי התנור בטיט כאשר נותנין הפת או הצלי בתוכו. א"ל רב אשי לרבינא אנן ארקתא דפרת סמכינן לה. כלומר אין אנו גובלין טיט ביו"ט, אלא נוטלין מן העפר המלוחלח אשר על שפת נהר שהוא כעין טיט ובו טחין פי התנור, וזה הטיט שבשפת פרת מערב יו"ט מכינין אותו. ואפר כירה מותר לגבל ולטוח בו שאינו בן גיבול. אין מקיפין ב' חביות, אחת מיכן ואחת מיכן לשפות עליהן הקדירה. ירושלמי משום בונה, שנמצא עושה כמין כירה ועליה הקדירה אהל, אבל אבנים לבית הכסא מותר לצדדן אחת כנגד אחת. אמר רב יהודה האי מדורתא (ממטה למעלה) [מלמעלה למטה] שרי. פירוש דרך בנין, [אסור כגון שנתן עצים בארץ ואחרים על גבן], אבל אם אחז הגץ למעלה ונתן אחר תחתיו ועוד אחר תחתיו עד שמגיע למטה בקרקע כיון שאינה דרך בנין מותר.

הגהות הב"ח

(א) גב' עוי לי אווזא כל"ל ותימה כר ממקן: (ב) שם והג"מ דלייריה כל"ל ותימה הוא משמקן: (ג) תוס' ד"ה וקטמא הוא: (ד) **בא"ד** שגבלו מעיו"ט ושרייק בלא גבול:

גליון הש"ס

רש"י ד"ה ואין סומכין וכו' אצל כל תשמיש. עיין לקמן דף לג ע"ב בכש"י ד"ה לא יטול:

לעזי רש"י

גראדיל"א [גרדי"ל]. אסכלה. פרימבר"א. לדחוק. טרפיי"ד [טרייפי"ד]. חצובה (בעלת שלוש רגליים).

מוסף רש"י

חותכה באור בפי שתי גרות. שאם היתה ארוכה, על ידי שיעוי מותר לתתכה, שמכניס קצה הפתילה בפי הנר אל קצה (ל"ל וקצה) הסני בפי נר אחר ומדליקה בשמנע ומתנתקת ונמצאו שתי גרות דולקין (האורה ח"א סי' שם). **האי מדורתא.** היסק גדול, מלמעלה למטה. לאחוז העצים העליונים באויר ולתת תחתונים מלמטה, שרי. ביו"ט לאין זה בנין אהלים, מלמטה למעלה אסור. לתת התחתונים תחלה לצדדין ברבוע כדרך שעושין לפני השרים ולסדר עליונים למעלה ההיינו בנין בנין אהל וגגו, אסור. הכי גרסינן מלמעלה למטה שרי מלמטה למעלה אסור וכך מצאתי בתשובת הגאונים וכן עיקר (עדרבין קא.).

מוסף תוספות

א. ועוד מוכח התם בפרק מי שהחשיך (דף קנה:) דמיחייב טפי במידי דלאו בר גיבול דבתחינת מים הוו גיבולה. כש"ם פוקן ט. ולא עוד אי לאו בר גבול הוא כ"ש שאסור דמשעת נתינתו במים חייב דשרייתו זהו גיבולו.

וכן ביעתא. ביצים גסות הנתונות ע"פ כלי חלול כעין טרפי"ד לו על האסכלא אין מושיבין את הכלי תחלה ואח"כ יסדר עליו אלא יאחזנו בידו ויושיב הביצה עליו ואח"כ יושיב הכלי על הגחלים שלא יעשנו כסדר בנין: **וכן קדרה.** שמושיבין על ג' חציות לא יקיפנה תחלה ואח"כ יושיב הקדרה עליהם אלא העליונה יתלה באויר ויאחזנה בידו ויסדרו החציות תחתיה סביב: **וכן פוריא.** מטות הסרים שפורקין אותן ומחזירין לא יזקוף הכרעים תחלה לתת המרוכות בכרעים ואח"כ יפרוס העור למעא שאוכלין עליו אלא פורס העור תחלה ויאחזוהו בני אדם בידיהם ואח"כ יביאו המרוכות ויקשרו הרצועות של עור בהן ואח"כ יזקפו הכרעים ויתנו המרוכות לתוכן: **וכן חביתא.** חביות שמסדירים באולר ומושיבין אחת על גבי אחים: **בדלת ס"ד.** ומי זה הסומך קדירה בדלת והלא תשבר: **אימא וכן בדלת.** אין סומכין אותו בבקעת: **ור"ש מתיר.** דלית ליה מוקצה: **בהא אפי' ר"ש מודה.** כלומר הך פלוגתא לאו במוקצה היא ואפי' ר"ש מודה כת"ק דאסור דאלא משום מוקצה אלא גזרה כמוליכה ממקום למקום שהוא צריך להגהיגה הרבה כגון למכור בשוק: **חגגא.** מחול ועל שם שבני אדם סובבים והולכים בשוק כעין סובבות במחולות קרו ליה חגגא: **חוזא.** ענף עץ שהוא חד כקוץ וראוי לתקעו בגלי כמין שפוד ולגלות בו: **ר"ג אסר.** ביו"ט משום דמוקצה הינהו לטלטל אלא עשאו לכלי מבעוד יום: **גרעינא.** שאינו ראוי לטלטול אפי' להסקה דכ"ע לא פליגי דאסור: **מה לי לגנות בו.** לתחבו לתוכו: **מה לי לגנות בגחלאו.** הרי ראוי לטלטלו לעשותו גחלת ולולה בה: **והלכתא בו.** הך הלכתא אליבא דמאן דאית ליה מוקצה אקבע. אבל אנן כר"ש ס"ל דין במוקצה בין בדבר שאינו מתכוין וכר' יהודה במכשירי אוכל נפש וכולהו שרו בין חזרא בין שמיכת קדרות והקפת חביות ומדורתא וקדרה וכל האמורלים שאסרו את אלו למעלה תנאמידי דרב הוו ורב סבר לה כרבי יהודה במוקצה ואנן קיימא לן כרבי שמעון: **דרש רבא בו'.** דברבי יהודה ס"ל: **לדיר.** דיר עגים: **אוד.** עץ לעשות אוד לתנור פורג"ן בלע"ז וטעמא משום דלא אתא לאסקי אא"כ נעשה כלי מבעוד יום: **ואוד שנשבר.** ביו"ט: **ושדי מעיה לשונרא.** השלך בני מעים לתחול ולר' יהודה אסור לטלטלו ולתתו לתחול דמאתמול מוכן לאדם היה ולא לכלבים דקאמר אם לא היתה נבילה מע"ש אסורה: **כיון דמסרחי.** אם יניחם לגורך מחר והיום לא היה צריך להם מאתמול דעתיה עלייהו להשליכם לאתול: **מתני' נוטל אדם קיסם משלפניו.** ממה שלפניו בבית: **לאוכל בו שיניו.** ליטול בשר החונך בין שניו בורגי"ר בלע"ז. ומשלפניו לאו דוקא דלר"ש אף מן האחר נמי דקאמר כל מה שבאחר מוכן הוא וישא לא אתא לאשמועינן אלא היתר טלטול עצים אף אלא להסקה דאפילו רבנן הא כדלקמן[מ] בגרייתא בגמרא והא דנקט משלפניו משום רבנן דפליגי דאפילו משלפניו להליך אין לאכול לא: **מגבב.** קסמין דקין וקשין מן האחר ומדליק בהן: **ואח"א מגבב משלפניו ומדליק.** אבל מן האחר לא הואיל ודקין הן וטורח לקוששן מאתמול לאו להכי קיימי ודקאמרת נוטל קיסם[נ] לאכול שניו [מ] (מאתמול) אנן אית לן דאף משלפניו לא יטול אלא להליך דלא נתנו [אלא] להסקה ודתרתי פליגי: **ואין מוליאין אם אאור.** משום דמוליך: **מן המים.** נותנים מים בכלי זכוכית לבנה ונותנו בתוכה כשהשמש חם מאד והזכוכית מוציאה שלהבת ומביאין נעורת ומגיעים בזכוכית והיא בוערת כך שמעתי[ס] בפיוט יולר שיסד אחד מגאוני לומברדיא"ה: **מן העפר.** קרקע קשה כשחופרים אותה מוציאה אור כעין גרגישתא שלנו ממקום מחפורת שלה: **רעפים.** טייגלו"ש: **אין מלבנין.** באור. ובגמרא[פ] מפרש טעמא: **גמ' אוכלי**

וכן ביעתא [א]וכן קדרה וכן פוריא וכן חביתא ואין סומכין את הקדרה בבקעת וכן בדלת בדלת ס"ד אלא אימא וכן הדלת: תנו רבנן אין סומכין את הקדרה בבקעת וכן הדלת [ב]לפי שלא נתנו עצים אלא להסקה ורבי שמעון מתיר ואין מנהיגין את הבהמה במקל ביו"ט ור' אלעזר בר' שמעון מתיר לימא ר' אלעזר בר' שמעון כאבוה סבירא ליה דלית ליה מוקצה לא בהא אפילו ר' שמעון מודה משום [ג]דמחזי כמאן דאזיל לחנגא: חזרא רב נחמן אסר ורב ששת שרי ברטיבא כולי עלמא לא פליגי דאסור כי פליגי ביבשתא מאן דאסר אמר לך לא נתנו עצים אלא להסקה ומאן דשרי אמר לך מה לי לצלות בו מה לי לצלות בגחלתו איכא דאמרי ביבשתא כולי עלמא לא פליגי דשרי כי פליגי ברטיבתא מאן דאסר דלא חזי להסקה ומאן דשרי אמר לך הא חזי להיסק גדול [ד]והלכתא יבשתא שרי רטיבתא אסור [ה]דרש רבא [ו]אשה לא תכנס לדיר העצים ליטול מהן אוד ואוד שנשבר אסור להסיקו ביו"ט [ז]לפי שמסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים למימרא [ח]דרבא כר' יהודה סבירא ליה דאית ליה מוקצה והא אמר ליה רבא לשמעיה טוי לי בר אווזא ושדי מעיה לשונרא התם כיון דמסרחי מאתמול דעתיה עלויה: **מתני'** ר' אליעזר אומר [ט]נוטל אדם קיסם משלפניו לחצוץ בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק שכל מה שבחצר מוכן הוא וחכמים אומרים [י]מגבב משלפניו ומדליק [יא]אין מוציאין את האור לא מן העצים ולא מן האבנים ולא מן [יב] העפר [יג][יד] ולא מן הרעפים ולא מן המים [טו]ואין מלבנין את הרעפים לצלות בהן: **גמ'** אמר רב יהודה אוכלי

כיון דמסרחי כלומר כיון דודאי מסריחי דעתידין להסריח דעתו לכלבים: **רבי אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו.** [ג]פירש"י לאו דוקא משלפניו דה"ה משלאחריו נמי דקתני כל מה שבאחר מוכן הוא אלא נקט משלפניו משום רבנן דפליגי אא"כ דשרו דוקא להליך אבל לאכול בו שניו לא ותימה דהא משמע בפרק המוציא (שבת דף פא: ושם) דדוקא קתני דבעי התם אבנים של בית הכסא מהו להעלותן אחריו לגג וקא פשיט ליה דשריא ופריך מיתיבי ר"א אומר נוטל אדם קיסם משלפניו דדוקא משלפניו אבל בכל האחר לא ואת אמרת דיכול להעלות לגג וי"ל דאה"נ דודאי דוקא קאמר דמשמע התם ואף על גב דקאמר כל מה שבאחר מוכן הוא היינו דוקא גבי אכילה משום דאדם קובע לו מקום לאכילתו והיה לו להכין אבל גבי אם לא שייך דפעמים שאינו עושה מדוהה ביו"ט וכן מחלק התם בין אבנים לקיסם: **וחכמים אומרים מגבב משלפניו ומדליק.** פרש"י דבתרתי פליגי דאפילו דוקא משלפניו ולאכול שניו אפילו משלפניו לא דעתים לא נתנו אלא להסקה וקשה לפירושו דחכמים סבירא להו דלא כהלכתא דפליגי בפלוגתא דרבי שמעון ורבי יהודה לכן נ"ל דטעמא דרבנן דלכך אסור לאכול שניו גזירה משום שמא יקטוס וכן מסיק נמי בגמרא:

פטור

כגון מטה שלנו שאין לה מחילות אלא שיש לה מחילות אך תימה דאמר בשבת (דף קלט:) אמי פרוונקא [מ] (אפלגת) דכובא [נ] אסילקא והתם המחילות היו עשויות כבר וי"ל דשאני התם דהוא מחיל ורחב הכובא יותר מדאי נעשה כאהל[א] פרש"י דרב יהודה דהכא ס"ל כרבי יהודה דאוסר מוקצה ודבר שאין מתכוין אבל אנן ס"ל כר"ש ודבר שאין מתכוין מותר ודומק הוא לומר דכל הני מילתא דלא כר"ש אלא גרלאה לומר דאפילו ר"ש מודה דהוא הכא אסור דהא דא"ר שמעון דבר שאין מתכוין מותר היינו כגון שעושה דבר שאין מתכוין לעשותו אבל הכא מתכוין לעשות מה שהוא עושה: **והלכתא יבשתא שרי רטיבא אסור.** פרש"י דהלכתא אקבע אליבא דמאן דאית ליה מוקצה ולא נתנו עצים אלא להסקה אבל אנו דקי"ל כר"ש שרי אפי' חזרא רטיבא ודומק הוא לומר דר"ש פליג אמאי דפסיק הש"ס[ב] וי"ל דאפילו לר"ש דנהי דאית ליה שנתנו עצים אלא להסקה היינו בדבר הראוי להסקה אבל רטיבא אין ראוין להסקה: **דרש רבא וכו'.** פירש רש"י דכר' יהודה ס"ל וע"כ לא תכנס ליטול אוד דלא נתנו עצים אלא להסקה [ג] ודומק הוא לומר דהש"ס קיימא דלא כהלכתא ואלא דאפילו ר' שמעון מודה דאסור מטשום דהוי כתקוני מנגא:

ושדי מעיה לשונרא. פירש"י דלרבי יהודה הוה אסור לטלטלן ליתן לאתול דמאתמול מוכן לאדם הוה ולא לכלבים וא"ר יהודה דאם לא היתה נבלה מעיו"ט אסור ליתן לכלבים וגם אינו ראוי ליתן לאדם לפי שאין דרך בני אדם לאכול בני מעים ביו"ט דבלאו הכי יש להם הרבה לאכול וא"ת וכי משום שאינו אוכל מהן הוו מוקצין א"כ היכי מטלטלין בשר מי דחזיא לכוס במסכת שבת (דף קכח.) הא אינו אוכל מהן דמיירי שכבר הסריחו ולא הוי חזי לאדם ולר' יהודה היה אסור ומשני דרבי אליעזר אומר נוטל אדם קיסם משלפניו דה"ה משלאחריו נמי דקתני כל מה שבאחר מוכן הוא אלא נקט משלפניו משום רבנן דפליגי אא"כ דשרו דוקא להליך אבל לאכול בו שניו לא ותימה דהא משמע בפרק המוציא (שבת דף פא: ושם) דדוקא קתני דבעי התם אבנים של בית הכסא מהו להעלותן אחריו לגג וקא פשיט ליה דשריא ופריך מיתיבי ר"א אומר נוטל אדם קיסם משלפניו דדוקא משלפניו אבל בכל האחר לא ואת אמרת דיכול להעלות לגג וי"ל דאה"נ דודאי דוקא קאמר דמשמע התם ואף על גב דקאמר כל מה שבאחר מוכן הוא היינו דוקא גבי אכילה משום דאדם קובע לו מקום לאכילתו והיה לו להכין אבל גבי אם לא שייך דפעמים שאינו עושה מדוהה ביו"ט וכן מחלק התם בין אבנים לקיסם: **וחכמים אומרים מגבב משלפניו ומדליק.** פרש"י דבתרתי פליגי דאפילו דוקא משלפניו ולאכול שניו אפילו משלפניו לא דעתים לא נתנו אלא להסקה וקשה לפירושו דחכמים סבירא להו דלא כהלכתא דפליגי בפלוגתא דרבי שמעון ורבי יהודה לכן נ"ל דטעמא דרבנן דלכך אסור לאכול שניו גזירה משום שמא יקטוס וכן מסיק נמי בגמרא:

פטור

מג א מיי' פ"ד מהל' יו"ט הל' טו טוש"ע ס"א סי' תקב סעיף ו וסי' שטו סעיף ו:

מד ב מיי' שם פ"ג הל"ג טוש"ע שם סי' תקב סי"ג בהג"ה:

מה ג מיי' פ"ד שם הלכה יא סמג לאוין עה טוש"ע א"ח סי' תקז סעיף ג:

מו ד מיי' פ"ב שם הלכה יד סמג שם טוש"ע א"ח סי' תקא סעיף ג:

מז ה מיי' פ"ד שם הלכה ז סמג שם טוש"ע א"ח סי' תקב סעיף ג:

מח ו מיי' שם פ"ג הלכה יא טוש"ע א"ח סי' תקא סעיף ג:

מוסף תוספות

א. ובנין גמור הילכך אסור אפי' בלא עשיית דפנות אבל קדרה דלא דמי לאהל כולי האי לא אחמור לאסור בלא עשיית דפנות. תוס' הרא"ש שבת ו: ד"ה ב"ש אומרים. ב. ועוד שקשה הדבר לומר שיכללו בגמרא כללי בהלכתא ואמרינן הלכתא רטיבא אסור ויבשתא שרי ולישנא דגמרא הוא דלא תלי לה בחד מהנך אמוראי ונימא דלית, בכי הא לא אשכחן בשום דוכתא. לשב"ש. אבל לרש"י קשה דרב אשי יקבע הלכתא בש"ס דלא קי"ל הכי. לא"ש סימן יב. ג. [עי' מתר"ש ד"ה נוטל עי"ש כל המוס'].

רבינו חננאל

וכן אם מבקש לצלות ביצים בענין הזה הוא עושה, אוחז העליונה ונותן אחרת תחתיה. וכן [פורא"ש] אוחז את הקרשים ומניח את הרגלים. אין סומכין הקדירה שלא תפול בבקעת, וכן אין סומכין דלת בבקעת, שלא נתנו עצים אלא להסקה, ור' שמעון מתיר. **ואסיקנא** ר' שמעון אינו מתיר אלא בהמה ביו"ט במקל אוסר, משום שנראה כהולך לדרך רחוקה. **פירוש** חיזרא ממיני קוצים. מהו ליטול מהן עץ כמין שפוד לצלות בו צלי. ואסיקנא והילכתא יבישא שרי רטיבא אסור. **דרש רבא** לא תכנס אשה לבין העצים ליטול מהן עץ להכינו אוד, שנמצאת עושה כלי. ואוד שנשבר ביו"ט אסור להסיק בו ביום, שמסיקין בכלים ואין מסיקין בשברי כלים. למימרא דרבא כר"ש סבירא ליה באיסור שברי כלים, והא רבא אמר לשמעיה טוי לי בר אווזא ושדי מעיה לשונרא דלא כר' יהודה, דתנן ר' יהודה אומר אם לא היתה נבלה מע"ש אסורה לפי שאינה מן המוכן. ודחינן התם נמי מוכן הוא, דכיון דמסרחי מאתמול הוה בדעתיה למשדינה לשונרא. [**מתני'**] ר' אליעזר אומר נוטל אדם קיסם לחצות בו שיניו ומגבב מן החצר ומדליק. וחכ"א מלפניו מגבב ומדליק.

גליון הש"ס

מתני' ולא מן הרעפים. בר"ש ד ולא"ש ליתא ועיין בתו"ט: תוס' ד"ה דרש בו' ודומק הוא לומר. עיין מהרש"א ועיין תשובת מהרש"ש ס"א סי' י"ד:

לעזי רש"י

טרפי"ד [טרפיי"ד]. חצובה (בעלת שלוש רגליים). פורגי"ן [פורגו"ן]. שפוד להתחיית גחלים. בורגי"ר [פוריי"ר]. להצרן את שניו. לומברדיא"ה [לונבדריא"ה]. לומברדיה (איזור בצפון איטליה). טייבלו"ש [טיולי"ש]. רעפים.

מוסף רש"י

שמסיקין בכלים. ביו"ט שהרי לאויין לטלטל ויטלטלם ויתנם לתוך האור (שבת קכד:). ואין מסיקין **בשברי כלים.** דהוו להו מוקצין ולא חזו לטלטול (שם) אי: בשבבי כלים שנשברו בו ביום דהוו להו גולד (שם כח: קמג.) דהשתא לא חזו לטלטול ולא משום דחזו לאסקה אחמול לא לאסי קיימא (ע"ל לב.). **טוי לי בר אווזא.** ביום טוב, **ושדי מעיה לשונרא.** אלמא מטלטל להו משום שורדא, ואע"ג דהשתא לא חזי לאדם, דלאו אורחא למיכלא ביום טוב, ומיהו מאתמול לאדם הוו קיימי (שבת קמב:). **כיון דמסרחי.** מעייל לי מצנע ליה עד אורתא, מאתמול דעתיה עלויה. לשונרא, וכן השמשות נמי מוכן לבהמה הוה (שם קמג.). **נוטל אדם קיסם משלפניו.** קסמין דקין וקשין מן הארץ [מ] (מאתמול) אנן אית לן דאף משלפניו לא יטול אלא להליך דלא נתנו [אלא] להסקה ודתרתי פליגי: **ואין מוליאין אם אאור.** [ס] בפיוט יולר שיסד אחד מגאוני לומברדיא"ה: **מן העפר.** קרקע קשה כשחופרים אותה מוציאה אור כעין גרגישתא שלנו ממקום מחפורת שלה: **רעפים.** טייגלו"ש: **אין מלבנין.** באור. ובגמרא[פ] מפרש טעמא: **גמ' אוכלי**

מסורת הש"ס

[א] [קוסט מ. נדרים סב: ב"ק קב.], ב) [שבת נד:], ג) שבת קמג., ד) [נעיל לב. וש"נ], ה) [שבת קמב:], ו) שבת פז.; ז) [במשנה שבמשניות ליתא ועי' תוי"ט], ח) [ל"ל יקיפס], ט) [ע"ב], י) [משלפניו], כ) ל"ל בפירוש ספר יליה. שכן נמצא מפורש בפי' לספר יצירה לר' שבתי דונולו הרופא מלומבדיא זצ"ל, ל) [ע"ב], מ) [ל"ל אמוני],

הגהות הב"ח

(א) במשנה ולא מן העפר ולא מן הכתים כל"ל ומיומת ולא מן הרעפים נמחק: (ב) רש"י ד"ה ומכ"ש כו' לאוקי שני אמן אית לן כל"ל ומיומת מתמחל נמחק: (ג) תוס' ד"ה מגלמוה וכו' האי פרוונקא אפלגת דכובא שרי אכולהיה כובא אסיקא ואתפס:

גליון הש"ס

מתני' ולא מן הרעפים. בר"ש ד ולא"ש ליתא ועיין בתו"ט: תוס' ד"ה דרש בו' ודומק הוא לומר. עיין מהרש"א ועיין תשובת מהרש"ש ס"א סי' י"ד:

לעזי רש"י

טרפי"ד [טרפיי"ד]. חצובה (בעלת שלוש רגליים). פורגי"ן [פורגו"ן]. שפוד להתחיית גחלים. בורגי"ר [פוריי"ר]. להצרן את שניו. לומברדיא"ה [לונבדריא"ה]. לומברדיה (איזור בצפון איטליה). טייבלו"ש [טיולי"ש]. רעפים.

מוסף רש"י

שמסיקין בכלים. ביו"ט שהרי לאויין לטלטל ויטלטלם ויתנם לתוך האור (שבת קכד:). ואין מסיקין **בשברי כלים.** דהוו להו מוקצין ולא חזו לטלטול (שם) אי: בשבבי כלים שנשברו בו ביום דהוו להו גולד (שם כח: קמג.) דהשתא לא חזו לטלטול ולא משום דחזו לאסקה אחמול לא לאסי קיימא (ע"ל לב.). **טוי לי בר אווזא.** ביום טוב, **ושדי מעיה לשונרא.** אלמא מטלטל להו משום שורדא, ואע"ג דהשתא לא חזי לאדם, דלאו אורחא למיכלא ביום טוב, ומיהו מאתמול לאדם הוו קיימי (שבת קמב:). **כיון דמסרחי.** מעייל לי מצנע ליה עד אורתא, מאתמול דעתיה עלויה. לשונרא, וכן השמשות נמי מוכן לבהמה הוה (שם קמג.). **נוטל אדם קיסם משלפניו.** קסמין דקין וקשין מן הארץ [מ] (מאתמול) אנן אית לן דאף משלפניו לא יטול אלא להליך דלא נתנו [אלא] להסקה ודתרתי פליגי: **ואין מוליאין אם אאור.** [ס] בפיוט יולר שיסד אחד מגאוני לומברדיא"ה: **מן העפר.** קרקע קשה כשחופרים אותה מוציאה אור כעין גרגישתא שלנו ממקום מחפורת שלה: **רעפים.** טייגלו"ש: **אין מלבנין.** באור. ובגמרא[פ] מפרש טעמא: **גמ' אוכלי**

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות